

WŁOŃ KUJAWSKIE

Biblioteka Wojskowa
D. O. K. VIII
TORUN

Prenumerata
na miejscu mk.
900.000, na pro-
wincji i z odno-
szeniem do do-
mu 1.000.000 mk.

Ogłoszenia
za wiersz nonpa-
relowy pierwsza
strona 20000 m.,
druga i trzecia
18000 mk. czwar-
ta 12000 mk. Ogl.
drobne 8000 mk.
za wyraz, tust.
druk, podwójne.
najmniejsze ogl.
80000 m. Dla za-
granicy ceny o
100% wyższe.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.

Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarium uważa za bezpłatne; prosi, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12.
REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIELI I ŚWIAT, OD GODZINY 3-EJ. DO 4-EJ PO POŁUDNIU. — TELEFON REDAKCJI 26. № P. K. O. 61.783.

KUJAWSKIE TOWARZYSTWO HANDLOWO-PRZEMYSŁOWE WE WŁOCŁAWKU

"LECH" Spółka Akcyjna

POLSKA HURTOWNIA TOWARÓW KOLONIALNYCH I SPOŻYWCZYCH
oraz artykułów pierwszej potrzeby

Wrocław, ul. Tad. Kościuszki 17.

Adres Telegr. „Lech”. Telefon 118.

POLECA:

ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONIALNE: kawę, herbatę, kakao, cykorję, sól, cukier, ryż, śledzie, pieprz i t. p.
ARTYKUŁY PIERWSZEJ POTRZEBY: mydło, zapalki, świece, bielidło, węgiel górnośląski.

WYŁĄCZNA SPRZEDAŻ NA KUJAWY WYROBÓW:

Fabryki Przetworów Tłuszczowych w Trzebini,
Fabryki świec i wyrobów woskowych „GLORIA” w Krakowie,
Fabryki Pierników Gustaw Weese w Toruniu,
Fabryki Kakao D. & M. Grootes Gebroeders, Westzaan (Holandia)

K. MARKIEWICZ

(dawniej A. GRĄBCZEWSKI)

Sklep kolonialny — ul. 3-go Maja 14

Poleca na nadchodzące święta: pierniki, orzechy, poma-
rańcze, daktyle, owoce suszone, cukry i t. p.
Licząc na poparcie placówki chrześcijańskiej ze strony
Sz. Klijenteli, kreślę się z poważaniem
K. MARKIEWICZ.

ŻYTO, PSZENICĘ, JĘCZMIEN

OWIES, ZIEMNIAKI ORAZ GROCH, PELUSZKĘ,
WYKĘ, LUBIN, SERADELĘ I INNE ZIEMIOPŁODY

kupuje DOM HANDLOWY

w Warszawie OLEJNIK i TARNOWSKI ul. Krucza 6.

AGENTURA WE WŁOCŁAWKU

ULICA ŻABIA 27, TELEFON 113.

Ludzkość obecnie podobna jest do pędzącego po-
ciągu, z którego maszynista wyskoczył.

Dillon.

Chrześcijańska Demokracja dawniej i dzisiaj.

Są pewne wyobrażenia bardzo mocno utrwalone w umysłach, które jednak należy sprostować, a nawet wręcz zmienić, gdyż ongi słuszne — dziś stały się błędnymi.

Do kategorii takich wyobrażeń należy pojmowanie Chrześcijańskiej Demokracji, jako ruchu wyłącznie społecznego, reprezentującego tylko obronę potrzeb i praw warstwy pracującej najemnej, warstwy robotniczej.

Tak było. Chrześc. Demokracja, jako organizacja reprezentująca pewną koncepcję rozwiązania kwestji socjal-

nej, kwestji pracy najemnej stosunku pracobiorców do pracodawców i nawzajem: pracodawców do pracobiorców, oraz wogóle przebudowy społecznej na zasadach sprawiedliwości chrześcijańskiej, — była ruchem społecznym, w znacznym stopniu apolitycznym. Nic więc dziwnego, że reprezentanci tak pojętej koncepcji mogli należeć do rozmaitych stronnictw politycznych, o ile te nie stały w sprzeczności z zasadami społecznymi Chrześc. Demokracji, a tembardziej o ile one między swymi zadaniami stawiały obronę interesów

robotniczych w imię zasad wiekopomnej Encykliki Rerum Novarum.

Podobnie się działo i u nas i w wielu krajach zachodnio-europejskich.

Tak było, ale tak nie jest dzisiaj.

Oto bowiem spostrzeżono niedługo, że rozwiązanie kwestji społecznej nie jest dziedziną wyodrębnioną od innych zagadnień życia zbiorowego. Przeciwnie jest ona ściśle zespoloną ze wszystkimi dziedzinami rozwoju narodów i głęboko tkwi zarówno w moralnej przebudowie społeczeństwa jak i w politycznych jego działaniach. Najpierw poczuły to społeczeństwa, żyjące pełnią życia politycznego, parlamentarnego. Zjawiała się potrzeba reprezentacji parlamentarnej ruchu chrześcijańsko-społecznego, a z tem razem potrzeba organizacji politycznej, wytworzenia nowego stronnictwa.

Każde zaś stronnictwo polityczne musi ogarniać wszystkie zagadnienia życia narodowego i państwowego. W stronnictwie politycznym zagadnienie społeczne jest jednym z wielu zagadnień — i chociaż doniosłość jego jest pierwszorzędna, niemniej jednak musi ją dzielić z szeregiem innych spraw życia zbiorowego.

Zresztą okazało się, że chrześcijańskie rozwiązanie sprawy społecznej wymaga chrześcijańskiego rozwiązania wszystkich kwestyj jakie nurtują w życiu narodów.

Ruch chrześcijańsko-społeczny, rozwijający się u nas w patronalnych Stowarzyszeniach Robotników Chrześcijańskich, a następnie i w związkach zawodowych, musiał znaleźć swój odpowiednik polityczny — stronnictwo polityczne.

Kiedy za czasów okupacji niemieckiej do pierwszej warszawskiej Rady miejskiej wszedł szereg radnych jako reprezentantów ruchu chrześcijańsko-społecznego, — kiedy walka z okupantem wymagała zszeregowania politycznego i politycznego uświadomienia warstw robotniczych, — kiedy, wreszcie ujawniła się potrzeba przebudowy całego społeczeństwa w duchu zasad chrześcijańskich — powstała Chrześcijańska Demokracja jako stronnictwo polityczne.

Ludzicielska i oszukańcza metoda działań niemieckich na terenie polskim wymagała szczególnego moralnego i politycznego uzbrojenia społeczeństwa, a przedewszystkiem jego szerokich warstw, z których wróg na

zgubę Polski chciał wyciągnąć podatek krwi.

Naród i lud nie ulegli syrenim głosom mocarstw centralnych. Zaraz po dniu 5 listopada 1916 r. powstało polityczne stronnictwo Chrześc. Demokracji. Stronnictwo najbardziej opozycyjne wobec Niemców. Stronnictwo, które do końca wytrwało w swej opozycji, bo jedyne z polskich stronnictw, które nie weszło do Tymczasowej Rady Stanu, — organizowanej jeszcze przez władze okupacyjne.

Natomiast od samego początku Stronnictwo to weszło w skład Koła Międzypartyjnego, popierającego politykę Komitetu Narodowego Paryskiego. —

Założycielami, organizatorami, Stronnictwa oraz jego reprezentantami w Kole: St. Nowodworski minister Sz. Jeleński, A. Szymański, L. Czerniewski (poseł) L. Gdyk (wice-marszałek Sejmu) i inni.

Odtąd stronnictwo organizuje i rozwija się stale. Wszedłszy do Sejmu Ustawodawczego wchłonęło znaczną część posłów Wielkopolskich z ks. Adamskim na czele, a w obecnym Sejmie ma już i posłów z Małopolski ze Ślaska i wogóle ze wszystkich części Rzeczypospolitej. Przedtem jeszcze przyłączył się do niego szereg wybitnych działaczy chrześcijańsko-społecznych powracających z emigracji jak ks. Z. Kaczyński, Bitner, J. Chaciński T. Błażejewicz i wielu innych.

Rzecz naturalna, że wobec takiej genezy i takiej drogi rozwoju Chrześcijańska-Demokracja nie mogła już być tylko reprezentantką ruchu społecznego, tylko „stronnictwem robotniczym”, musiała się stać stronnictwem ogólnonarodowym, wszechstanowem obejmującym wszystkie warstwy społeczeństwa i rozwiązującym na zasadach swojej ideologii wszystkie zagadnienia życia narodowego i państwowego. Wyrazem tego nawet była chwilowa zmiana nazwy, (Chrześcijańsko-Narodowe Stronnictwo pracy) dokonana celem zaznaczenia różnicy i rozszerzenia tam w porównaniu z poprzednim specyficznym ruchem Chrześcijańsko-społecznym.

Jeżeli by Chrześcijańska Demokracja, biorąc czynny udział w życiu politycznym, chciała pozostać wyłącznie reprezentantką ruchu społecznego, to rychłoby musiała się stać albo stronnictwem klasowym broniącym interesów klasowych — co byłoby w zasadniczej sprzeczności z samą ideologią chrześcijańską, ale musiałaby popaść w bezwzględna zależność od innych stronnictw obejmujących szersze zagadnienia, stałaby się przybudówką jednego z nich a tem samem przestałaby być stronnictwem wogóle.

Wiemy że wśród naszych przyjaciół są zwolennicy takiego rozwiązania. My jednak mamy prawo i obowiązek do bronięcia swej samodzielności i rozwoju swej idei, — nie drogą negacji, rzecz naturalna, lecz drogą rozwoju własnej indywidualności i nadawania jej siły przyciągającej.

Po dawniejszą Chrześcijańską-Demokrację jako ruch chrześcijańsko-społeczny z mniejszym lub większym prawem mogło sięgać niemal każde stronnictwo narodowe, — dzisiejsza Chrześcijańska-Demokracja Stronnictwo polityczne jest już organizacją

Franciszek Wieczorkowski

Nowy Rynek Nr. 9.

Już nadeszły skóry!

Pasowe, troki suche i surowcowe, podszwy, karki, bokki i surowiec, oraz skupuje się wszelkie skóry surowe i takowe wymieniam na wyprawione. Ceny umiarkowane.

samodzielna, dążąca do przebudowy całego społeczeństwa.

Chrześcijańska - Demokracja to Stronnictwo będące pierwszorzędnym czynnikiem w życiu społecznym Narodu i ważkim czynnikiem w jego życiu politycznym.

Dawniej Chrześcijańska - Demokracja to był ruch wyłącznie socjalny, apolityczny, wybitnie robotniczy.

Chrześcijańska - Demokracja dziś to Stronnictwo polityczne, ogólnonarodowe i wszechświatowe, stronnictwo rozwiązujące wszystkie zagadnienia bytu narodowego i państwowego.

Rzecz naturalna, wyszedłszy z ruchu robotniczego, sprawę społeczną ma w szczególnej pieczy, niemniej jednak zajmuje się i wszystkimi innymi sprawami.

Każdy komu drogą jest sprawa Narodu i Państwa oraz drogiemi są zasady chrześcijańskie, powinien spieszyć do szeregów Chrześcijańskiej - Demokracji. Jeśli nie ma odpowiedniego usposobienia, lub uzdolnienia nie będzie potrzebował wyłącznie poświęcać się sprawie socjalnej, — może poświęcić się każdej innej.

My chcemy odrodzić Naród i odbudować Państwo w myśl zasad chrześcijańskich.

A. S.

Więc o co mi właściwie chodzi?...

(Refleksje magalografomanomana).

ROMANOWI GRUDZIŃSKIEMU
POŚWIĘCA AUTOR.

„I wdarłem się na skałę dumnej Kalliopy, gdzie dotychczas nie było śladu polskiej stopy...“ Te wiekopomne słowa naszego niezapomnianej pamięci wielkiego a tak mało, niestety, znanego szerszemu ogółowi poety Jana z Czarnolasu przyświecają mi w pełni swego blasku w moich uporczywych usiłowaniach, aby za wszelką cenę wdrzeć się na Parnas...

Błądziłem długie lata nad wodą wielką i czystą, wlatywałem wraz z Ikarem pod lazurowe niebo ostatecznie, aby stamtąd przez pałace, piekące wściekle słońce areny — trzęsącego rozumu być straconym w chłapiące prowincjonalne błoto...

Albowiem prawda jest wieczna, i biada temu, kto jej nie posiada! Zaś poszczególne myśli i myślatka składają się niezaprzeczenie na tę jedną wielką i wieczną prawdę, ale pod tym tylko warunkiem — warunkiem sine qua non! — iżby je cementował niezniszczalny i niemal nieziszczalny pierwiastek dobra i szlachetnego uczucia.

Jeżeli natomiast tego brak... ha! wówczas apatia, pustka, smutek, a często nawet i poważniejsze rezultaty, nie wyłączając zawrotu głowy, pochylonej nad przepaścią zagadki bytu...

W moich wędrówkach u podnóża wyniosłej góry Parnasu, na której Muzy omdlewają w upalnych uściskach bogów — przyczem błądziłem niekiedy długo po szmaragdowo — zielonej łące — dumalem nieraz głęboko nad kwestją: Czy warto?..

Tak... Nie każdy bowiem to przeżył i nie każdy czuł się gotów do oddania życia za jedną myśl, za jedną jedyną myśl, która go trapi ustawicznie, która nurtuje jego mózg jak robak, który się łęgnie i w bujnym kwiecie (jak mówi za mało ceniony sławny autor »Marji Malczewskiego!«).

Któż bowiem może powiedzieć, że zgłębił wszystką tajemnicę Wszech-

świata, że wypił do dna kielich rozkoszy i goryczy?

Niekiedy, gdy „siedzę smutny i sam“, zagłębiony w moim fotelu, pełen myśli, dziwna pustka zalewa mi umysł i serce. A wówczas wraca jak z mora, jak upiór, jak duch Banca — ta stronna myśl: Czy warto?..

I jedynie — niży narazie — promyk gwiazdy Sławy przyświeca mi w tej twardej wędrówce po grudzie,

gdy myśli moje i marzenia mkną tymczasem — pędem ekspresu po żyznych błoniach i niwach kujawskich.

A może kiedyś... kiedyś imię moje Historia złotymi wyrwie głoskami w przeobrzymiej Księżce Dziejów i czoło moje, kryjące taki bezmiar harmonijnie sprzecznych myśli, powołana ręka ozdobi wieńcem lauru na Kapitolu!!!.

Gr. Udzinski.

Dymisja rządu Witoso. Misja Stanisława Thugutta.

Konferencje w Belwederze. — Przyjęcie misji przez p. St. Thugutta. — Do poniedziałku. — Rozmowy nieoficjalne z klubami polskimi i niepolskimi. — Pod firmą „fachowego“ — gabinet jednostronnie polityczny. — Piłsudski, Sikorski, Skrzyński.

Prezydent przyjął dymisję gabinetu Wincentego Witoso.

Prezydent powierzył posłowi Stanisławowi Thuguttowi misję tworzenia nowego rządu.

Zgodnie z zapowiedzią swoją, złożoną premierowi Witosowi, Prezydent Rzplitej zanim powziął decyzję w odpowiedzi na prośbę rządu o dymisję, postanowił zapoznać się nasamprzód z opiniami klubów.

Prezydent należy do ludzi bardzo pracowitych. Poprzedniej nocy po naradzie z p. Witosem wezwał do siebie min. Kucharskiego, z którym konferował cztery godziny, do 3-ej nad ranem, na temat sanacji skarbu. Pomimo tego wczesnym rankiem znów zaczął narady z leaderami stronnictwa większości.

Pierwszy przyjęty był prezes Zw. Lud. Nar. p. Głabiński, później zaś przybyli pp. Chaciński (Chd) i Stroński (Chn). Po tej konferencji p. Prezydent udał się na nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Gabryela Narutowicza, powróciwszy zaś zeń rozpoczął dalszą pracę.

Tak przyjął: O godz. 11 p. Thugutta (Wyzw.), o g. 11.15 p. Waszkiewicza (NPR.), o 11.30 p. Barlickiego (PPS), o g. 13 wiceprezesa rady ministrów Korfantego, o g. 13.30 min. skarbu Kucharskiego, o g. 14 p. Bobka (PSL), o g. 14.20 p. Plutę (PZL), o g. 16 prezesa rady ministrów Witoso, o g. 16.35 pełniącego obowiązki marszałka Sejmu Moraczewskiego, o g. 17.20 łącznie posłów Thugutta, Bar-

lickiego i Waszkiewicza, o g. 20 posła Thugutta, o g. 20.30 marszałka Senatu Trąpczyńskiego. Ponadto przyjął b. ministra skarbu Władysława Grabskiego.

Podczas tych rozmów omawiano kwestję, czy przesilenie ma być rozwiązane w drodze parlamentarnej, t. zn. czy rząd p. Witoso ma żądać od Sejmu votum zaufania, czy też p. Prezydent ma przyjąć dymisję.

W południe odbyła się Rada Ministrów przy udziale reprezentantów klubów większości polskiej, na której rząd p. Witoso zajął analogiczne stanowisko, jak w piątek.

W rozmowach swoich p. Prezydent sondował opinię, jak się kluby odnoszą do min. skarbu Kucharskiego, dając wyraz i swemu pogładowi, że nie należałoby dopuszczać do zmian w tym resorcie.

O godz. 4-ej popoł. p. Prezydent przyjął premiera Witoso i w rozmowie z nim przychylił się do prośby o dymisję.

Wieczorem po bytności leaderów lewicy p. Prezydent przyjął na dłuższym posłuchaniu p. Władysława Grabskiego. Wiąza go z nim oddawna przyjazne stosunki. Wspólnie pracowali w Centr. Komitecie Obywatelskim w kraju i zagranicą. P. Grabski wyrażał przekonanie, iż należałoby powierzyć misję tworzenia rządu parlamentarnego przywódcy opozycji, t. j. p. Thuguttowi. Do tej myśli przychylił się Prezydent i taką misję p. Thuguttowi powierzył.

Nowa faza przesilenia.

Rokowania Thugutta o rząd pozaparlamentarny nie dały wyniku. — Chce tworzyć rząd parlamentarny. — Termin do wtorku wieczora.

Po całodziennych konferencjach p. Thugutt w rozmowie z dziennikarzami tak sformułował wieczorem sytuację:

»Z uwagi na to, że powstała myśl zastąpienia koncepcji gabinetu pozaparlamentarnego koncepcją rządu parlamentarnego, stronnictwa podjęły na ten temat rozważania, które są w toku...«

Deklaracja ta oznacza nową fazę przesilenia.

Rozwiązanie jego zostało na prośbę p. Thugutta odroczone przez p. Prezydenta o 24 godziny; winno przeto nastąpić do wtorku wieczora.

Chrz. Demokracja.

Narady z reprezentantami chrz. demokracji pp. Chacińskim i Korfantym trwały co pewien czas niemal przez cały dzień do wieczora.

Klub chrz. demokracji gotów jest poprzeć każdy rząd oparty na większości polskiej i na jasnym programie.

Że koncepcja rządu pozaparlamentarnego nie ma szans powodzenia, dowodzi zestawienie cyfrowe:

Grupy większości polskiej: Zw. Lud-Nar—99, Ludowcy—43, Ch. D.—43, Chrz. Narod—23, Kat. Ludowi—4. Razem 212.

Lewica: Wyzwolenie—61, P.P.S.—

MYSŁI.

Karty, butelki i dziewczki więcej zgubiły majątków, więcej życia poniszczyły, aniżeli wszelkie konfiskaty i więzienia polityczne!

Stanisław Szczepanowski.

41, N.P.R.—18, Okoniowcy—4, Bryliści—14, Stapińczycy—3, Komuniści—2. Razem 143.

Mniejszości: Żydzi—35, Rusini—20, Niemcy—17, Białorusini—11, Rosjanie—1. Razem 84.

Przesilenie marszałkowskie.

Dziś o godz. 4-ej posiedzenie Sejmu P. Moraczewski odroczy je zaraz i wyznaczy termin następnego, na którym będzie dokonany wybór marszałka. Odbędzie się ono przed świętami.

Wczoraj wicemarsz. Moraczewski zasięgał w tej sprawie opinii niektórych klubów i wysuwał wobec nich ponownie kandydaturę p. Rataja.

Najpraktyczniejsze w najlepszym gatunku i najtańsze podarunki

Na Gwiazdkę

poleca

Skład Żelaza, Broni, Naczyni
Narzędzi i Mebli Żelaznych

Bracia Rudzińscy

Włocławek

Piekarska 15, Telef. 5.

KILKUIERSZOWKI

× Senat gdański uznał za konieczne, aby w. m. Gdańsk posiadało swój hymn państwowy. W związku z tem senat upoważnił jednego z poetów gdańskich do napisania pieśni, a czterech kompozytorów do napisania melodii. Stworzono przytem specjalną komisję, która ma zadecydować o wyborze melodii. Po decyzji tej komisji odbędzie się plebiscyt, który ostatecznie zadecyduje o wyborze hymnu.

× Wielkie wzburzenie wywołała wiadomość z Borysławia o zamordowaniu inż. Włodarczyka przez robotnika Turka. Turk zamordował inżyniera uderzeniem siekierą w głowę, mszcząc się za to, że został wydalony.

× W Warszawie została rozrzucona odezwa komunistyczna przez komunistyczną partię robotników polskich wśród żołnierzy. Odezwa ta wspomina o krwawych wypadkach w Krakowie, przyczem obrzuca obelgami armję polską podkreślając równocześnie na usprawiedliwienie, że w dniu 6 listopada komuniści, strzelając do żołnierzy celowali w konie, oficerom zaś w łby.

× Prezydent Rzplitej postanowieniem z d. 27 listopada 1923 r. zamianował dyrektora departamentu Kazimierza Ostrowskiego-Belzę naczelnym dyrektorem polskiego monopolu tytoniowego.

Nowy wynalazek w lotnictwie.

W Ameryce przed paroma tygodniami odbyły się próby z nowym motorem firmy »Boyle-Neve-Grind«, który specjalnie ma znaleźć zastosowanie w lotnictwie. Motor ten próbowano ze zwiększającą się stale szybkością do wysokości 9,000 stóp i okazał się wspaniałym. Na czym polega ten wynalazek — to już oczywiście tajemnica armji amerykańskiej.

Co dzień niesie?

Strajk zecerów w polskich drukarniach wrocławskich rozpoczął się w dniu 15 b. m. rano na podłożu ekonomicznym. Ponieważ płaca zecerów we Wrocławiu przewyższała normy poznańskie, to dzięki wykazom miejscowej Komisji Statystycznej, podającej wzrost drożyzny daleko większy, niż nawet w Warszawie, więc właściciele miejscowych drukarni zapowiedzieli, że nie będą mogli na przyszłość stosować się do miejscowego wykazu statystycznego, gdyż straciłoby roboty pozamiejscowe, które stanowią co najmniej 75 proc. wszystkich zamówień. Nadto właściciele zapowiedzieli, że w trzeci dzień Bożego Narodzenia praca w drukarniach rozpocznie się od rana. Tu trzeba zaznaczyć, że drukarnie płacą pracownikom i za dni świąteczne. W odpowiedzi na to Związek zawodowy ogłosił strajk już w sobotę od rana, gdy tymczasem nowy dodatek drożyzniany obowiązuje dopiero od dnia 16-go grudnia. Jak i kiedy zakończy się strajk trudno przewidzieć.

Koncert Koła Muzycznego. Koło muzyczne przy gimnazjum Ziemi Kujawskiej niniejszym zawiadamia, iż dnia 18 b. m. we wtorek, urządzi w sali gimnazjum koncert.

Na program złożą się: orkiestra 14 p.p. pod dyr. p. Wittmana, śpiew solowy p. Rogalskiego z akomp. p. Bojakowskiego, kwintet fortepianowy p. p. Brzozowski, Kruszka, Mielka, Sobieraj i Zagórski, oraz deklamacja zbiorowa, chór i orkiestra symfoniczna uczn. G. Z. K. Początek o godz. 7.30.

Mianowanie. Pomocnik zawiadowcy stacji Wrocławek p. Michał Kosko mianowany został zawiadowcą stacji Miłosna pod Warszawą.

Ile są warte listy zastaw, Towarzystwa Kredytowego Ziemięskiego. W Warszawskim Towarzystwie Kredytowym Ziemięskim w ubiegły czwartek odbyło się losowanie listów zastawnych. Jest to sprawa prawdziwie skandaliczna. Posiadacz listu wartości 5000 rubli przedwojennych mógłby dziś mieć majątek, licząc kurs rubla złotego na 2250000 z górą przeszło 12 miliardów marek. W rzeczywistości zaś posiada 10800 mk., za co nie jest w stanie kupić nawet pudełka zapalek. Pokrzywdzeni właściciele listów wy stąpią z protestem do ministerstwa skarbu.

Oplata za światło. Niezrozumiałe jest, co znaczą te stałe „doplaty” doliczone przez Elektrownię m. Wrocławka do przypadającej sumy za światło co miesiąc! Władnym mieście, nawet w Warszawie, rzecz podobna się niepraktykuje. Dlaczego nie obliczyć od razu, ile wypada od abonenta, a nie robić co miesiąc jakiegoś doliczania. Dlaczego inne miasta mogą sobie z tem poradzić i umieją to załatwić, a tylko ten Wrocławek zaprowadza jakieś dziwolągi i niezrozumiałe „kombinacje”, przez co ogół mieszkańców słusznie na to narzeka. Czekamy wyjaśnienia.

Stan zdrowotny. Od 2 do 9 grudnia r. b. w powiecie wrocławskim stwierdzono następujące przypadki chorób zakaźnych:

We Wrocławku: 9 płonicy, 1 błonica, 1 dur brzuszny, 1 gruźlica, zgon. W m. Lubieniu 1 płonica.

O cennik. Zapytujemy na prośbę publiczności, dlaczego w bufecie na dworcu kolejowym we Wrocławku nie wywieszono cennika.

Zatrzymanie. Patrol Policji Państwowej obchodząc onegdaj w nocy miasto zatrzymał chorą kobietę. Po sprawdzeniu okazało się, że jest to Marianna Klukaczewska, uchylająca się od kontroli Urzędu obyczajowego. Chorą odesłano do szpitala w Aleksandrowie Kujawskim.

Do odebrania. W komisarjacie Pol. Państw. przy ul. Kościuszki № 5 jest do odebrania rewolwer znaleziony na ulicy. Prawy właściciel po udowodnieniu może rewolwer odebrać.

Z OKOLIC.

O przystanek Kamienna.

W ostatnich czasach Dyrekcją kolejową urządzono przystanek „Lubanie” pomiędzy st. Brzezina a st. Nieszawa, co rzeczywiście było bardzo potrzebne. Otóż jeszcze bardziej jest pożądanym urządzenie przystanku „Kamienna” pomiędzy st. Chodecz a st. Krośnice, gdyż tu w okolicy jest bardzo wiele majątków, którym to bardzo ułatwi jak towarową tak i osobową komunikację. Urządzenia wspomnianego przystanku „Kamienna” niewiele wymagałoby kosztów, gdyż od dawna jest już tu zrobiony tak zwany rozjazd.

Z. O.

Z Radziejowa. Odbyły się tu wybory w ochotniczej straży ogniowej. Na prezesa wybrano p. Płachczyńskiego z Biskupic, naczelnikiem został p. Matuszewski.

Wykolejenie. W dniu 13 b. m. o godz. 15 m. 15 opodal wsi Kruszyn wykoleił się pociąg kolejki wąskotorowej. Przyczyną wypadku było uszkodzenie toru wskutek roztopów. Policja spisała protokół. Z ludźmi wypadku nie było.

Ze Śmitowic.

Dnia 29 października r. b. odbyło się w Śmitowicach w szkole miejscowej zebranie Dozoru Szkolnego i Opiek Szkolnych.

Na zebranie to przybyli: Pan Inspektor szkolny i Pan K. Grodzicki,

przewodniczący Rady Szkolnej Okręgowej. Na jednym z posiedzeń Rada Sz. Okr. uchwaliła pouczanie ludności o obowiązku powszechnego nauczania.

Jako środek obrano urządzenie zebrań wspólnych Dozorów i Opiek Szkolnych. Na to zebranie przyjeżdża Pan Inspektor i jeden z członków Rady Sz. Okr.

Pan Inspektor tołmaczył ustawę o powszechnym nauczaniu i zachęcał do wprowadzenia jej w życie.

Do pilnowania tej sprawy na miejscu tworzą się na każdą gminę komisje powszechnego nauczania.

Obowiązkiem komisji jest pomaganie aby się dzieci nauczyły wszystkie i rozpatrywanie spraw związanych z opuszczaniem lekcji przez dzieci i karanie winnych.

Komisja taka na gminę Śmitowice została utworzona dn. 29 paźdź.

Ze Śmitowic Pan Inspektor pojechał tegoż dnia do Kuźnic na otwarcie szkoły.

Mieszkanie na szkołę i dla nauczycieli dał p. Bauer. Poświęcenia dokonał ks. P. Załuska w obecności miejscowego proboszcza ks. kanonika Kwietcia, dzieci i licznie zebranych rodziców.

Na pochwałę p. Bauera trzeba dodać że chętnie odstąpił mieszkanie a nadto dołożył starań aby i służba dorosła pobierała lekcje wieczorami trzy dni w tygodniu ucząc się między innymi historii i geografii polskiej. Pan Bauer bardzo dba o swoich pracowników, wystawił im ładne domy mieszkalne urządził im od czasu do czasu zabawy i dobrze wynagradza.

Obecny.

TELEGRAMY.

Nowe arcybiskupstwo katolickie na Łotwie.

RYGA (AW). Według doniesień „Latvija Vestneis”, Papiież mianował biskupa katolickiego, Antoniego Pryn-gowskiego, arcybiskupem ruskim, przywracając jednocześnie arcybiskupowi w Rydze. Ostatnim arcybiskupem w Rydze był Wilhelm Hohenzollern Brandeburski. W czasie okupacji przejściowo bisupem katolickim był ks. O. Ruhrke, przebywający obecnie w Gdańsku.

W zagłębiu Ruhry.

DUESSELDORF, 14.XII. (P.A.T.) P. R. Sytuacja ekonomiczna w zagłębiu Ruhry poprawia się ciągle. Pociągi kurjerski Wiesbaden-Frankfurt, Moguncja - Frankfurt - Darmstadt zaczęły kursować d. 1 grudnia. Urządzone przez władze wojskowe składy żywności, dostarczające ludności środków pożywienia po cenach kosztu, wykazały w obrotach ostatniego tygodnia 250.500 franków w porównaniu do 148.000 franków w tygodniu ubiegłym.

Z Modlina. (Zamknięcie szkoły kadetów). Szkoła korpusu kadetów w Modlinie wobec ujawnionych wypadków szkarlatyny o charakterze nagminnym, została zamknięta na czas do 10 stycznia. Władze szkolne nie ograniczyły się na zamknięciu szkoły lecz nadto zarządziły całkowitą izolację uczniów. Między innymi oddano do domu izolacyjnego w Warszawie przy ulicy Szopena pod obserwację 30 uczniów innych rozmieszczono w Modlinie.

Z Kielc. W ostatnich czasach dostrzegamy w Kielcach coraz większą stanowczość i „silniejszą rękę” komendy policji państwowej na miasto i powiat, co się wyraziło w specjalnych zarządzeniach, dotyczących porządku i bezpieczeństwa jako też ściągania nadużyć walutowych.

Zarządzono też wielkie obławy na waluciarzy i spekulantów.

W obławach tych dużą okazali pomoc słuchacze szkoły przodowników, istniejącej przy okręgowej komendzie p. p. w Kielcach, którzy swe wiadomości teoretyczne, w szkole nabyte, próbują umiejętnie stosować podczas rewizji i obław, będących przykry, lecz konieczną taktyką policyjną w obecnym okresie demoralizacji wszelkich stosunków i spraw codziennych.

Z Zagłębia. Od pewnego czasu daje się zauważyć najazd wszelkiego rodzaju działaczy i agitatorów socjalistyczno - komunistycznych, którzy prawdopodobnie w jakimś celu przybyli do Zagłębia.

Charakterystyczną jest rzeczą, iż panowie ci, zwalczający tak zaciekle burżuazję i obecny ustrój, ubrani są z wyszukaną elegancją i bawią się w pierwszorzędnym restauracjach, placąc olbrzymie sumy.

Widocznie dlatego, że składki opłacane przez robotników na rzecz związków, za które nie otrzymują w razie bezrobocia czy wypadku żadnej zapomogi, wystarczają trybunom na wielkopańskie zabawy.

Na sezon gwiazdkowy

Ozdoby i świece choinkowe

SĄ DO NABYCIA

w Księgarni Powszechnej.

Wykonywa CAŁKOWITE BUDOWLE DO KLUCZA. Roboty żelazo - betonowe. STOLARNIA.

Z KRAJU.

Łódzcy przemysłowcy nawiazali szereg stosunków handlowych z Moskwą. Delegacja przemysłowców łódzkich po 2-tygod. pobycie w Moskwie, dzisiaj, t. j. we wtorek, wraca z powrotem do kraju. Przedstawiciele przemysłu polskiego odbyli szereg narad z przedstawicielami „wniesztorgu”, oraz różnych trustów i nawiazali szereg stosunków handlowych. Z pobytu w Moskwie delegacja jest zupełnie zadowolona.

Sprostowanie plotek P. P. S. Ostatni rozkaz Nr. 131 D. O. K. Kraków, za podpisem gen. bryg. Dziewanowskiego, zastępcy dowódcy, ogłasza wyjaśnienie o fałszywych pogłoskach o 20 pp. „W związku z zajściami w dn. 6 listopada r. b. rozsie-

wali niewykryci dotąd sprawcy pogłoski ubliżające w wysokim stopniu honorowi 20 pp. Ziemi Krakowskiej.

Stwierdzam — głosi rozkaz — że pogłoski te, w których najbardziej rozszerzaną była wersja, jakoby 20 pp. w dniu 6 listopada r. b. miał odmówić posłuszeństwa, są wierutnym kłamstwem i oszczerstwem rzucanym przez przewrotnych osobników. Jedynie w celu oplwania armji narodowej i podania jej w pogardę. Równocześnie stwierdzam, że 20 pułk piechoty w dniu 6 listopada r. b. wypełnił w zupełności zadanie wyznaczone mu rozkazem dowódcy okręg. korp. Oficerów podległych mi oddziałów wzywam, by z całym naciskiem protestowali fałszywe wiadomości i występowali w obronie 20 pp., jako części składowej armji”.

Pomysłowy kamienicznik.

(Joszek Iwanowicz).

Dziwne praktyki stosuje wobec swoich lokatorów kupiec Joszek Iwanowicz, (ul. Cyganka 9.) Młody ten, bo zaledwie 20-kilkoletni żydziak z Lubrańca, jest już właścicielem olbrzymiej dwupiętrowej kamienicy i sklepu hurtownego, co go zapewne tak rozzuchwala, że lokatorzy muszą każdego miesiąca znosić najrozmaitsze wybryki i przykrości ze strony właściciela. Iwanowicz żąda coraz to nowych opłat „komunalnych”, bezustannych opłat za rozmaite reperacje i remonty gmachu, nie przedstawiając zgola żadnych rachunków szczegółowych. Obecnie gospodarz podniósł nagle opłaty aż dziesięciokrotnie.

Lokatorzy domagają się wykazania dowodów poniesionych kosztów, zupełnie bezskutecznie. W razie niezapłacenia sprytny gospodarz wstrzymuje dopływ wody do wodociągów i t. p., wskutek czego i higiena całej kamienicy wiele pozostawia do życzenia. Boczna klatka schodowa jest stale nieoświetlana. Pomysłowy kamienicznik staje się z każdym dniem coraz energiczniejszym. Obecnie, dla wywarcia tem większego nacisku, zamknął wodociągi wprzód, nim przedłożył lokatorom swoje żądanie. To w dniu wczorajszym omal że nie stało się powodem wielkiego nieszczęścia. Od palącego się węgla zapaliła się stojąca koło pieca paczka. Lokator ku swemu przerażeniu zauważył brak wody, zamkniętej zupełnie niespodzianie przez Iwanowicza. Całe szczęście, że ogień zauważono wcześniej, tak że można było go jeszcze łatwo zasypać popiołem.

Pan Iwanowicz znany jest ze swych aroganckich wystąpień. Rok temu stawiał opór władzom policyjnym w ich zarządzeniach, a spokojnym lokatorom utrudniał w godzinach wieczorowych w obawie o swe majątki, dostęp do mieszkania, zamykając drzwi od klatki schodowej i strzegąc jej nawet z rewolwerem w ręku. Może skromna ta notatka pouczy Szanownego „Obywatela domu” do zaprzestania niedozwolonych presyj. Na razie tyle. F.

Różne.

Dowcipny sprzedawca gazet.

W Anglii niedziela jest tak ściśle obchodzona, że nie wolno nawet sprzedawać gazet. Pewien kolporter jednak wbrew temu sprzedawał gazety: pociągnięto go do odpowiedzialności, groziło mu zapłacenie 2-ch funtów szterl. Kolporter wiedział o tem i przyniósł worek, zawierający 2 funty miedzianymi groszami i było ich 2.tys. Nadto przyniósł ze sobą kodeks.

Kiedy go sędzia skazał na owe dwa funty kary—osądzony podał mu worek.

— Cóż mi pan tu podaje? Miał bym jeszcze liczyć twoje miedzianki? Nie przyjmuję twoich pieniędzy. Wówczas kolporter otworzył kodeks i czyta.

Par. 937. Z uwagi na to, że wieśniacy często mają tylko drobną monetę miedzianą, sędzia obowiązany jest przyjąć grzywnę do wysokości 2 funt.

— No, tak! mruknął sędzia. To niech pan da swój worek.

Kolporter znów otworzył kodeks.

Par. 944. Jeżeli sędzia raz odmówi przyjęcia grzywny, na którą skazał oskarżonego; to drugi raz nie ma prawa jej wymagać.

Tak się skazaniec zrzęcznie wykręcił od kary.

Śmiech wypłoszył złodzieja.

Przytomność umysłu uratowała niejednego człowieka z groźnego niebezpieczeństwa. Ale, żeby i wesołość mogła mieć ten sam skutek—zdarza się chyba nieczęsto, a jednak zdarzyć się może. Oto jeden z dzie-

Elektrownia Miejska w Włocławku

podaje do wiadomości swych odbiorców, że przez właściwe władze miejskie zostały wyznaczone następujące ceny za prąd elektryczny zużyty w miesiącach obrachunkowych

PAŹDZIERNIKU

mk. 100,000 za 1 kwg. dla oświetlenia

mk. 70,000 za 1 kwg. dla silników

LISTOPADZIE

mk. 172,000 za 1 kwg. dla oświetlenia

mk. 120,000 za 1 kwg. dla silników

GRUDNIU

(tytułem zaliczki do czasu ustalenia ostatecznych kosztów produkcji z rachunków wystawianych w bieżącym miesiącu)

mk. 260,000 za 1 kwg. dla oświetlenia

mk. 182,000 za 1 kwg. dla silników.

Stosownie do powyższych cen do już zainkasowanych rachunków pobrane będą odpowiednie dopłaty.

Abonenci którzy zużywają prąd elektryczny dla oświetlenia bez liczników (na ryczałt) winni uregulować swe należności za miesiąc grudzień bezpośrednio w kasie Elektrowni (Kościuszki 7) w czasie **od 20 do 28 Grudnia 1923 r.**

Opłata za Grudzień wraz z dopłatą za listopad wynosi:

w tysiącach marek		
Od jednej lampki 10-świecowej	1095	
" " " 16 "	1462	
" " " 25 "	2192	
" " " 32 "	2922	
" " " 50 "	4382	

UWAGA: Abonentom, którzy w przepisany terminie nie wpłacają przypadających od nich należności, doliczane będzie do sumy rachunku 5% za każdy dzień zwłoki. W dniu 29 grudnia r. b. wszystkim abonentom zalegającym z opłatą przerwana będzie dostawa prądu i za ponowne połączenie pobierana będzie kwota **3,000,000** mk.

Kasa Elektrowni czynna jest codziennie za wyjątkiem dni świątecznych od godz. 9-ej rano do godz. 2-ej po poł.

Elektrownia Miejska w Włocławku

W. Maszewski, Ławnik,

ZAKŁAD Artystyczno-Malarski pod firmą

J. Czerniewski

Włocławek, ul. Biskupia Nr. 11

Przyjmuje: malowanie kościołów, portretów z fotografii i natury, szkiców, reklam, znaków i dekoracji.

Malowanie pokoi podług najnowszych krajowych i zagranicznych wzorów (od najskromniejszych do najwykwintniejszych), taperowanie, odświeżanie fasad, podłogi imitujące posadzki i t. p.

UWAGA: Wykonanie solidne.

Ceny konkurencyjne.

KSIĄŻKA POLSKA

jest zawsze najmiłszym i najtańszym podarkiem gwiazdkowym.

KSIEGARNIA POWSZECHNA WE WŁOCŁAWKU

- poleca na gwiazdkę piękne ostatnie wydawnictwa. -

ników francuskich opowiada następujący wypadek:

Pewnej nocy znakomity powieściopisarz Balzak, położył się późno do łóżka, lecz nie mógł zasnąć. Ale, gdy wreszcie sen zaczął mu kleić powieki, zbudził go jakiś szelest. Balzak podniósł głowę i ujrzał przy słabym świetle nocnej lampki jakiegoś dra- ba, operującego narzędziami do włamania przy jego biurku...

Chwila była krytyczna. Naraz

Balzak, zorientowawszy się w sytuacji, wybuchnął głośnym, serdecznym śmiechem. Zdumiony złoczyńca spojrział na łóżko, gdzie znakomity pisarz zanosił się od śmiechu.

— Czego się pan śmieje? — zawołał wreszcie zdziwiony i zaskoczony rabuś.

— I czego się śmieję? — odparł Balzak. Ano z tego, że musisz pan być wielkim osłem, skoro ryzykujesz swoją wolność osobistą, szukając no-

ca w moim biurku pieniędzy, których ja we dnie znaleźć tam nie mogę.

Złodziej popatrzył nań stropiony, wziął nogi za pas i zniknął z pokoju tą samą drogą, którą się tam dostał.

W ten sposób uratował Balzak zawartość swego biurka, a może i życie.

Olbrzymia bryła srebra.

W kanadyjskiej kopalni srebra Keely, na północ od Ontario, wydobyto bryłę srebra bodaj że największą z wydobytych dotychczas z lona ziemi.

Bryła ta, ważąca dwie tony, zawiera przeszło 20.000 uncji czystego srebra. Rząd kanadyjski, pragnąc zachować tak rzadki okaz, nie pozwolił przetopić tego srebra, lecz nabył całą bryłę i zamierza umieścić ją na wieczną rzecz pamiątkę w gmachu parlamentu kanadyjskiego.

Odpowiedzi Redakcji.

P. Grudz. Rom. W nadesłanych utworach wielką widać prostotę i umiowanie dobra. Prócz tego jednak każdy rad widzieć wręczach pisanych jakąś myśl przewodnią, trochę logiki. Tym razem autor zawiódł nas w oczekiwaniach. Nie przesadzamy jednak, że tej małej (!) wady pisarskiej nasz autor wkrótce się wyzbędzie, a wówczas z radością pomieszczać będziemy jego utwory.

ROZKŁAD JAZDY KOLEJĄ

Z WŁOCŁAWKA ODCHODZĄ:

do Gdańska:

osobowy warszawski o godz. 24.00

kurjer warszawski o godz. 2.53

osobowy warszawski " " 12.12

do Bydgoszczy:

osobowy warszawski o godz. 3.48

do Torunia:

osobowy warszawski o godz. 19.28

do Poznania:

osobowy warszawski o godz. 24.00

kurjer warszawski o godz. 2.53

do Łodzi:

osobowy gdański o godz. 5.08

do Warszawy:

kurjer gdańsko-poznański o g. 2.22

osobowy gdańsko-poznański " 5.08

osobowy toruński " " 7.50

osobowy bydgoski " " 12.06

osobowy gdański " " 16.43

ROZKŁAD JAZDY KOLEJĄ

do Sompolna o godz. 5.50

" " 16.00

z Sompolna " " 0.18

" " 9.20

do Brześcia " " 17.30

" " 6.30

z Brześcia " " 9.20

" " 20.30

ROZKŁAD JAZDY PAROSTATKÓW.

Płock — Włocławek godz. 2.30 p.p.

Włocławek — Płock godz. 2.15 p.p.

Płock — Warszawa o godz. 5.30 rano.

" 4.30 p. p.

" 6 wiecz.

Warszawa — Płock o godz. 8 rano,

" 6 p. p.

" 10.30 w nocy.

Dla Rolników.

Z. Olszański.

Rady praktyczne dla kupujących konie. Wyd. II.

Jak leczyć konia kulawego. Wyd. II.

Pomoc w chorobach zwierząt. Wyd. II.

Zapobiegania chorobom inwentarza.

Do nabycia

w Księgarni Powszechnej we Włocławku.

Zgubiono legitymację Kasy Chorych w Włocławku № 4521. Łaskawy znalazca złoży do Kasy Chorych pod literami J. S. H